

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

<p>Prețul Abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an . 5 fl. — cr. " " " " pe 1/2 an . 2 " 50 " " România și străinătate pe an . 14 franci " " " " pe 1/2 an 7 "</p>	<p>Prețul inserțiunilor: Pentru publicațiunile oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Corespondințele sînt a se adresa redacțiunii „FÓIA DIECESANĂ“; eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.</p>
---	--	--

Cuprinsul: Ceva despre contribuția culturii. — Spicuirii istorice. Resboiul împăratului Traian cu Parthii. — Variații. — Bibliografie. — Provocare. — Edict. — Concurse.

Ceva despre contribuția culturii.

Este de comun cunoscut, că la poporul nostru contribuția culturii este de regulă în restanță.

Causele acestei nerëndueli sînt multe, dintrre care înșirăm aici cele mai generale, anume:

1., Neîngrijirea comunei bisericesci, adecă a comitetului parochial, carele este în prima linie chemat și îndetorat de a stărui pentru regulata încassare a contribuției culturii; ceeace ar putea face cu atât mai ușor, fiindcă în cele mai multe comune rurarele, comitetul parochial și reprezentanța comunei politice sînt aceleași persoane; adeseori primariul sau notariul comunal este totdeodată și președintele comitetului parochial și cu toate acestea contribuția de cult nu se încassează regulat; sînt firesce și puține laudabile excepțiuni.

2., Numai puține comune politice împlinesc acea ordinăciune a înclitului comitat Căraș-Severin — peste care mai că seamă se estinde diecesa noastră, — în urmarea căreia încasarea contribuției de cult are să se efeptuiască în dreaptă proporție cu celelalte dări publice.

3., Unele comune bisericesci nu fac aruncul sau repartiția contribuției de cult după darea directă, precum prescrie legea

și precum s'au luat dispuseciuni și din partea Venerabilului Consistoriu; ci o fac după fumuri sau după 2. sau cel mult 3. clase, în care cazuri de regulă cei sêraci sînt nedreptățiți, apoi neputend plăti remân în restanță cu anii.

4., Mulți Sêrbi coreligionari, cari locuiesc sporadice prin comunele noastre bisericesci, și cari de comun au proprietăți mari, — se subtrag dela contribuția culturii sub cuvânt, că dênșii nefiind Români de naționalitate, nu se țin de erarchia noastră. Prin acéstă subtragere se îngreunează speșele culturii pentru ceialalți credincioși ai nostri.

Spre a dovedi că Sêrbi coreligionari se țin de erarchia noastră și că nici decum nu pot apărținea la erarchia sêrbească, publicăm următoarea:

Învoielă.

În privința comunelor amestecate române și sêrbești din diecesele de mai nainte ale Aradului, Vêrșetului și Timișorei.

I. Obieptul acestei învoeli sînt acele comunități bisericesci, locuite de Sêrbi și de Români de biserica orientală și după limbă amestecate, cari pe timpul preanaltei Resoluțiunii din 24 Decembrie 1864, se aflau în diecesele de atunci a Aradului, Timișorei și Vêrșetului.

II. De atari comune mestecate au a fi privite toate comunele româno-sêrbesci, indegetate sub I., în cari se află cel puțin 100 de suflete de o naționalitate față cu un număr egal sêu mai mare de ceea-

laltă naționalitate, în legătură de comunitate bisericească.

Acele comunități bisericesci, în cari se află Sârbii și Români de confesiunea ortodoxă în legătură comunală bisericească, însă n'ajung nrul de 100, nu vin sub pertractarea regulată prin această învoală; dar se observă espres, că prin această nu se prejudică nici un drept ce le compete, ér desclinit că dreptul de proprietate al fie-cărei părți rămâne rezervat.

III. În comunitățile amestecate, indegetate sub II, este liber fie-cărei părți, atât Sârbilor cât și Românilor, fără privință că sânt majoritate séu minoritate, a cere despărțirea de legătura comunală bisericească și împărțirea averii bisericesci comune pentru realizarea acelei despărțiri, și adevă fie spre scopul de a trece în cealaltă Metropolie națională rudită, fie măcar numai pentru de a forma sub jurisdicțiunea Metropoliei în care se află, o comunitate bisericească proprie națională.

IV. Asupra unei astfelu de cereri, fără amânare se va începe și efectul pertractarea de despărțire — cu modalitatea ce se va norma mai în jos.

V. O comunitate bisericească nouă, ce ast-mod s'a format, pôte sé existe atât ca comună bisericească de sine, dacă ea are mijlocele d'a se susține ca atare, — séu ea pôte sé se adfiliere unei alte comunități bisericesci naționale.

VI. În privința averii comunale bisericesci se statoresc în conțelegere următoarele principii valibili pentru ambele părți:

1. Proprietatea eschisivă, recunoscută de părți ca atare, atât în privința obiectelor mișcătore cât și a celor nemișcătore, rămâne părții a cărei proprietate este, nu vine decî sub împărțire, ci se separază mai nainte de tôte în favórea proprietariului.

2. Obiectele comune, mișcătore și nemișcătore se vor supune împărțirii după următoarea învoală,

VII. Unde se află una și două sesiuni parohiale, împărțirea se face asemenea, egală; unde sânt mai mult de două sesiuni, trebuie stăruit ca împărțirea în privința sesiunilor ce trec prest numărul de două, sé se facă cu considerarea tuturor împregiurărilor, după cea mai posibilă equitate.

VIII. Cărțile bisericesci liturgice și rituali apărțin părții în a cărei limbă sânt scrise, și așa cele slave Sârbilor, cele românesci Românilor. Alte obiecte bisericesci mișcătore, se împărțesc între ambele părți după proporțiunea numărului sufletelor, și adevă pre cât se pôte în natură, precât nu, în equivalentul ce vor statori părțile între sine în conțelegere.

IX. Biserica comună o primesce pre lângă desdaunarea defiptă — caeteris paribus, (între asemenea condițiuni,) partea ce face majoritate.

Desdaunarea se face în bani numerați, séu după învoala părților în valóre de bani, într'o proporțiune după numărul sufletelor.

Desdaunarea sé respunde séu îndată, séu în termin cel mult de cincî ani. Dēcă partea ce a primit biserica, în acest restiup nu respunde deobligățiunei sale pe deplin, cealaltă parte este în drept, séu a cere execuțiune, séu a lua însaș biserica, pre lângă o desdaunare ce va fi a se statori după aceeaș basă și a se plăti într'un asemenea restimp. În cas de neîmplinire nici acum a deobligățiunei luate, va urma necondiționat execuțiunea. —

Toți credincioșii maioreni de genul bărbătesc ai acelei părți, carea ia suprași plătirea, garantază cu averea lor pentru ca ca împreună datori — în casul dēcă suma de desdaunare în timpul defipt nu s'ar solvi deplin; și așa decî în protocolul de înveală va trebui amintit consențământul, respective dechierațiunea lor espres, și înșirate numele tuturor. Firesce că prin această nu se eschide nici alt mod corespondătoriu de garanție și de ipotecă, la care s'ar învoi părțile.

X. Pre cât timp desdaunarea întru înțelesul punctului IX. din partea obligată nu va fi respunsă deplin, biserica se va folosi de ambele părți astfelu, în cât o săptămână servițiul ddeesc se va ținea numai în limba slavă, și alta numai în cea română.

Alte funcțiuni speciale se vor esecuta — firesce în limba acelei părți, pentru care se fac.

În cât pentru folosința localității scolare se statoresc, ca acolo unde nu existe pentru ambele părți edificii scolare proprii, în edificiul comun sé se dee fiecărei părți câte o încapere pentru scolaria copiilor, ér dacă edificiul scolariu n'ar avea nici măcar două localități calificate de scólă, atunci cea una localitate ce există, sé se foloséscă de ambele părți după un „turnus“.

De altmintrelea sé se stăruéscă ca fiecare parte sé capete un edificiu scolariu propriu. —

Alte realități bisericesci comune se vor împărți între părți séu în natură séu în equivalent, după proporțiunea numărului sufletelor. Dēcă o realitate n'ar putea sé fie împărțită în natură, atunci respunderea equivalentului va urma după modul arétat în p. IX.

XI. Îndată după acordata despărțire și împărțire, fiecare parte va capeta un preot al séu propriu.

Pentru preoții, ce prin astfelu de despărțire ar rămânea fără oficii, concernintea ierarhie ia asuprași îndatorirea de îngrijire.

XII. Fiecare parte, îndată după despărțire, forméază de sine o comunitate bisericească proprie, se constituie în *spiritul respectivului statut bisericesc*, își administră ea însași averea bisericească, ce cade în partea ei.

XIII. Împăcăciunea, respective despărțirea din comuniunea bisericească, numai atunci se privesce de esecutată și realizată, când desdaunarea pentru primitele obiecte s'a respuns deplin, séu s'a ascurat cu garanția legală și concésă de partea îndreptățită.

Până atunci rămâne comunitatea nou-formată prin despărțire, în legătura ierarhică de până acuma. —

XIV. Se privește de voia legală dovedită a părții ce cere despărțirea, dechiararea consunătoare a majorității absolute a credincioșilor conaționali, trecuți de 20 de ani. Drept aceea la fie-care pertractare de despărțire, va trebui a se constata mai întâiu de toate, în mod potrivit — acesta împregiurare.

XV. Pentru realizarea despărțirii aici normate a comunelor bisericesci amestecate, se vor compune pentru diecesele numite în p. I. șese comisiuni meștecate.

Pentru fiecare comisiune alege Delegațiunea sârbescă două, și cea română ăr atâtea persoane de încrederea sa. În cazul când o parte cere încorporarea în Metropolia națională rudită, organul diecesan administrativ concerninte trimite din partea sa, și concernintele consistoriu român din a sa, câte un reprezentant, carele pôte să asiste la pertractațiunea comisională. Din partea autorității politice asistă la pertractare o persoană oficială, ca testimoniu legal.

XVI. Despre pertractarea de împăcaciune fiecare comisiune face un protocol exact în *limba română și sârbescă* și se trimite prin membrii comisiunii către Delegațiune. Când o Delegațiune află că pertractarea în ori ce privință este necompletă, ea prin președintele său se pune în conțelegere cu cealaltă Delegațiune și ele dispun în conțelegere completarea pertractațiunii.

XVII. În cas de nesuccedere a împăcaciunii, comisiunea face în *ambele limbi* un protocol, ce constată această împregiurare și dă fiecărui părți respectivul protocol original spre întrebuițarea mai departe. Comisiunile fac despre starea lucrului ărătare concernintelor Delegațiunii într'un report consunătoriu.

XVIII. În cazul de nesuccedere a împăcaciunii, comisiunea va face să pricepă părțile, că de aci încolo despărțirea se pôte ajunge numai pe calea judecării și va încerca, pe cât se pôte, în cale amica, cu consențul ambelor părți, a stabili un mod de convețuire equitabil și împaciutoriu.

XIX. Comisiunile de împăcaciune se vor numi și compune prin Delegațiune în cel mai scurt timp după subscrierea acestei invoieii. Acelea cu 1 Septembrie a. e. vor începe pertractările de împăcaciune fără totă amânarea și le vor continua cu totă posibilă înțetire, astfelu, în cât ele până la finitul lui Februaru 1862 să fie terminate. Decî părțile, cari voiesc a cere despărțirea și încă n'a cerut'o, vor avea a-și subșterne astfelu de cerere într'acest timp la concernintele comisiunii. ărătările mai târzic, prin aceste comisiuni nu se vor mai lua în desbatere.

XX. Delegațiunile se invoesc întră sine, ca din ambele părți să se subșternă Maiestatei Sale rugara: Să binevoescă a delega ca județ de pertractare în aceste cause — *Tribunalul regiu din Pesta*, pentru

provincial, ăr pentru confiniul militariu, *Tribunalul militariu c. r. din Timișoara*.

Carloveț, în 1 Iuliu (19 Iuniu) 1871.

Din această invoieală se vede chiar și limpede că numai atunci ar putea Sârbii din comunel noastre să se țină de eparchia lor națională, dacă într'o comună ar fi cel puțin 100 de suflete și dacă despărțirea lor de comuna noastră bisericescă s'ar întempla în înțelesul invoieii de mai sus. De familii sau de persoane singurate nu se face nici o pomenire în această invoieală; și precum Românii gr. or. cari locuesc sporadice în comunele sârbesci se țin de erarchia sârbescă gr. or. și pörtă toate sarcinile comunei bisericesci sârbesci, adecă plătesc spesele cultului la comuna bisericescă sârbescă: așa și Sârbii, cari locuesc ca familii sau ca persoane singurate în comunele noastre, aparțin erarchiei noastre românesci gr. or. și sânt datorii a plăti toate spesele cultului deasemenea cași ceialții credincioși ai comunei noastre bisericesci, în carea locuesc.

De asemenea sânt datorii a contribui la spesele cultului comunei noastre bisericesci, acei Sârbii gr. or. cari deși nu locuesc în comuna bisericescă, dar au proprietate acolo.

Acastă îndatorirea li-o impune art. d. l. XXXVIII din 1868.

Toate cazurile contrare invoieii de față și legii citate, sânt nedrepte și nelegale, și precum sântem informați, aceste cazuri se află de present în pertractare la Ven. Consistoriu mitropolitan.

Spicuri istorice.

(din Dr. Heinr. Franke: „Zur Geschichte Traians und seiner Zeitgenossen“ de P. Broștean).

VI. Resboiul împăratului Traian cu Parthii.

(Continuare din Nr. 40).

Sauromates II, regele Bosporului chimerian, ăr nu al Sarmăției, încă mai nainte ăr fost trimes o solie la Traian, despre carea amintesc Pliniu în trei epistole, adresate către împăratul. Dênsul raporteză împăratului cam pe la anul 108 sau 109 din Nicăa la Roma: „Lykormas, libertinul Teu, mi-a scris că decă va sosi dela Bospor vre-o solie, spre a merge la Roma, să o opresc până la venirea lui aicia. Până acuma solia n'a sosit, cel puțin în orașul în care mă aflu (Nicăa astăzi Isnik); a venit însă un trimis sarmatic, pre carele eu, folosindu-mă de ocasiunea care mi se dede, crezui de oportun, al espeda cu omul, pe carele l'a trimes Lykormas în călătoria sa înainte, ca să poți înțege din epistola lui Lykormas și a regelui, ceea-ce ți-se va părea necesariu de a sci.“

Apoi: „Regele Sarmăției mi-a scris, că Tu ăr dori să sci unele trebii cât de grabnic. Dreptaceea l'am sprijinit pe omul trimis cu epistole la Tine în grabnica sa călătorie prin estradarea unei diplome

(pasaport, cu carele după ordinul lui Traian putea căpeta cărauşie).

Mai departe: „Pe trimisul regelui Sarmatiei, o Dónne! am cređut, după ce s'a oprit dónē Ńile aicea în Nicăa, unde m'a aflat, a nu-l reţine mai mult; întâi pentru-că sosirea libertinului Teu, Lykormas n'a fost încă decisă, apoi, fiind-că trebuia să călătoresc în afaceri oficióse urgente, într'altă parte a provinciei. Acesta credeam a Ńi-o aduce la cunoşcinţa Ta, deóre-ce nu de mult am scris, că m'a recercat Lykomas, de a opri solia, care ar avea să vină la Bospór, până la sosirea lui. A face acesta mai departe, nu mi se pare necesariu, cu atât mai puţin, de óre ce epistótele lui Lykormas, pe carele eu, cum am mai zis, nu voiam să le opresc, probabil că vor sosi cu câte-va Ńile înainte lui.

Din aceste epistóte reese, că Sauromates era un rege al Bosporului, érá nu al Sarmatiei, noi nu putem dubita despre acesta, deórece nu putem presupune, că Pliniu ar fi putut fi în eróre. Mărturisirea lui se mai întăresce şi prin Luciu, carele numesce pe un alt rege bosporaneu, Eupator, carele a trimis pe un om pe apă la Bithynia, ca să-i ducă tributul locuitorului roman.

După-ce Traian a lăsat garnisóne în locurile armenice, acomodate pentru acest scop, şi-a continuat mersul spre sudul Mesopotamiei şi ajunsese la Edessa, unde vezú prima dată pe Abgarus, căci acesta i-a fost trimis de repetite ori solii cu daruri înainte lui, a încungiurat însă sub diferite preteste o întâlnire cu dónsul. Apropiindu-se Traian de oraş, Abgarus îl întâmpină cu daruri de 250 de cai, tot atâtea pantere pentru cai şi pentru călăreţi, apoi 60.000 de săgeţi. Traian primi numai trei pantere, ear restul îl dede regelui înderet.

Dela Edessa işi continuă Traian mersul de cucerire cătră Philarchul Sporaces Anthemusias în Mesopotamia, carele a fost întrelăsat al întâmpina pe împératul. Acest mers s'ar fi întreprins la recomandarea lui Abgarus; se pare însă, că Sporaces s'ar fi rectificat, şi ar fi căştigat ertarea împératului.

Şi Mannus, carele se numia rege al unei părţi a Arabiei, a fost tot amănat întâmpinarea, trimise acuma la apropierea lui Traian în Mesopotamia, eroldi şi solii, spre a tracta pentru pace. Traian însă nu se înerezú în el, îndeosebi pentru-că dónsul i-a împrumutat regelui Mebarsapes din Adiabene trupe auxiliare, pe carele însă le perduse, deórece căzură în captivitatea Romanilor. Mebarsapes va fi fost póte un aliat al Parthilor în contra Romanilor, şi de acestia isgonit din ţera lui, carea acuma credea a şi-o putea recuceri prin ajutorul lui Mannus. Manisarus, un principe mesopotomian, carele, atăcat de Osroes, s'a fost pus în posesiunea unei părţi a Armeniei şi Mesopotamiei, trimise aşijderea împératului negocietori de pace, promiţându-i că va preda Romanilor de bunavoie acele ţinuturi; căpătă însă respunsul, că lui nu i se va încrede, până ce nu se

va presenta după promisiunea sa în persónă şi va corespunde vorbelor sale prin fapte.

Traian însă le preveni tuturor acestor amici fătarnici şi se îndreptă mai nainte de tóte spre Adiabene cătră Mannus şi Mebarsapes. În mersul acesta ocupă oraşul Singara, situat sub un munte de acelaş nume, împreună cu alte oraşe, fără luptă, numai prin activitatea distinsului Lusius Quietus, cunoscut din resboaele dacice, şi care luase parte şi în resbelul asiatic. Acesta unicul se menţionează în resbelul parthic întră campoducii lui Traian, şi era un militar de mari merite, fiind-că el, născut Mauritan, a luat serviciu la Romani şi s'a urcat prin bravură personală dela trépta unui soldat simplu până la demnitatea de comandant al tuturor trupelor auxiliare ale naţiunii sale, cari erau în soldul Romanilor. Apoi fu degradat, pentru-că i-se dovediseră unele casuri de răpire; însă în resboiul dacic Traian éráşil întrebuintă spre folosul seu şi-i restitui stíma şi încrederea. În resbelul parthic îl înalţă la rangul de Praetor şi Consul şi peurmă de locuitorul Palestinei. Că l-ar fi designat de succesorul seu, nu e sigur.

Mebarsapes procedă cu mare ticăloşie, el a fost cerut dela Romani trupe şi le-a şi căpătat sub pretext, de ale întrebuintă în contra Parthilor, însă pe cei mai mulţi i-a măcelărit, ear pe ceialalţi i-a făcut prisioneri. În urmă Traian îi trimise la Adenystra, un loc foarte bine întărit, pe centurionul Sentius, carele însă încă fu prins şi închis cu ceialalţi Romani. La apropierea împératului cu armata sa, Sentius planui împreună cu unii dintre camerazii sei captivi, eliberarea lor, omori pe comandautele castelului, deschise porţile şi scăpă cu toţi Romanii prinşi. Cucerirea oraşelor vechi şi întărite, Batana şi Nisibis, ocupate de Parthi, încheie compania în Mesopotamia pentru anul acesta. Cosroes se vezú constrins a trimite Împératului ostaticii, prin ce se pare a fi fost resbelul întrerupt, decă şi nu prin încheerea păcii, totuşi prin un armistiţiu. Pentru aserţiunea cea din urmă vorbesce şi reînceperea ostilităţilor în primăvara proximă. Mesopotamia devine o provincie romană.

Senatul îl onoră pe marele Imperator cu dovedile cele mai înalte de venerăciune. Acuma îi adause numele de „Optimus şi Parthicus,“ însă el şi meritase această înaltă recunoşcinţă într'un grad deosebit. El mergea pururea pe jos cu soldaţii, îi ţinea pe acestia în rânduri încheiate şi-i lăsa adeseori să-şi schimbe paşul. Pe jos trecea, tocmai ca şi ceialalţi, peste riuri; adeseori lăsa a se respândi priu spionii veşti false, spre a ţinea armata în pază neîntreruptă şi gata de atac şi a fost şi aci, întocmai ca toţi campoducii epocelor vechi şi moderne, însuşi esemplul cel sublim de imitaţie.

Camprnia din anul 116 d. Chr. Nu se póte dovedi, că Traian ar fi petrecut érna din 115 spre 116 în Antiochia. Armata romană au cantonat în

decursul acestei erii fără îndoială în orașele întărite ale Armeniei și Mesopotamiei.

Împăratul se învoi cu părerea soldaților, de a asculta oraclul dela Heliopolis în Cōlesyria despre rezultatul final al acestei campanii. Acest Heliopolis era renumitul Boabek (orașul sōrelui) cu un templu admirabil, consăntit sōrelui. Spre a cerca oraclul, îi trimise Traian un pergamin alb bine sigilat și se rugă de răspuns. Preoții deschiseră însă epistola într'un mod neexplicabil, nu aflară nimic ȃr răspunsul lor încă a fost o epistolă fără conținut. Traian trimisă acuma a două scrisōre, cu întrebarea decisivă, care îi va fi sōrtea lui, care va fi rezultatul resbelului, și dacă dēnsul se va întōrce la Roma ca învingătoriu asupra Parthilor. La această întrebare decisivă însă respuse oraclul prin trimiterea unui simbol neexplicabil, un bāt de lemn de orez, frânt în mai multe bucăți. Acesta putea însemna perirea Parthilor sau a Romanilor, sau chiar și alui Traian însuși, și s'a explicat după mōrtea lui Traian asupra lui. Atuncea însă se privea de un presēm̃n bun.

Inarmările pentru această campanie nouă, care se începuse cu primăvera a. 126 se făcu cu un zel străordinariu. De ore-ce în ținuturile de lângă Tigris nu erau lemne pentru construirea năilor, Traian ordona construirea lor în pădurile de lângă Nisibis și apoi transportarea lor pe care până la Tigris, putēndu-se spre acest scop desface și ȃrași încheia. Apoi bātu lângă muntii gordiasici un pod peste apă, însă cu mari greutateți, stānd inimicȃ pe malul celalalt și impedecāndule trecerea. Traian efectuī totuși trecerea, cāci avea o mulțime atāt de mare de năi și de ostași, încāt putea iute sē compunā unele năi, precānd altele pline de ostași greu armați și de săgetari, întrețineau pre inimicȃ, ȃr alții încercāră trecerea la alte locuri. Trecerea probabil se va fi făcut în partea Tigrisului, aprōpe de Nisibis, adecā pe teritoriul Zabdicene, unde riul formēzā o insulă și pe care se aflā un sat cu numele Bezabde. Acest loc e situat sub muntele Niphates, cel mai înalt munte al lanțului munților gordaici. Dio crede, că trecerea s'ar fi efectuīt mai în jos, și zice, că barbarii vȃdēnd preparatiunile trecerii și mulțimea năilor într'un loc unde lipseau pădurile cu deseversire, s'aū înspăimēntat într'atāta încāt o luară la fugă, Romanii apoi ar fi trecut peste riu, și ș-ar fi supus intrēga Adiabene.

Acesta — continuā el mai departe — e o parte a Assiriei; tot în aceea parte se aflā și Arbela și Gaugamela, unde a invins Alexandru pe Dariu; din care causă se numia în unele părți și Atyria de ore-ce barbarii obicīnuiau a preface sunetul „ss“ în „t“.

Mersul armatei era acuma drept spre Babylon fără d'a întâmpina vr'o resistință din partea inimicilor. Ei din contrā s'aū retras și mai mult, fie din causă, că vor fi slăbit prin resboie civile, care după asigurarea lui Dio ar fi continuat încă pe atuncea,

sau pōte că vor fi acceptat un timp mai nimerit pentru împreunarea și resistința lor.

Despre petrecerea lui Traian și despre întreprinderile lui în Babylon se știe prea puțin. Dio se ajutōră cu anecdote și ȃce, că Traian ar fi vizitat aicea lacul naphthalic, din care s'ar fi zidit cānd-va zidurile Babylonului. Acestă materie ar fi legat atāt de bine, încāt mestecat cu pētră și cārāmiqi, ar fi dat zidului tārăa unei stānei.

Apoi ar fi privit într'un crater, din care eșia un abure atāt de veninos, încāt ucidea orȃ-ce animal sau pasere, care respira fie cāt de puțin din acest abure. De s'ar redica aburele acesta mai sus sau s'ar împrāscia mai departe, ar deveni tot teritoriu dimprejur nelocuibil.

Mai important decāt aceste observāciuni asupra unor lucruri cunoscute e vestea despre o întreprindere a lui Traian, despre curățirea canalului Naharmalka. Dio zice, că Traian s'ar fi fost resōlvit, a abate Eufurul prin un canal în Tigrul, spre a putea aduce pe calea acestă lemnele necesari pentru facerea unui pod peste Tigris, s'a lāsāt însă de această idee, după-ce observasē, că Eufurul e mult mai nalt decāt Tigris, de fricā, că Eufurul n'ar mai rēmānea navigabil, decā i-sar abate apele sale în Tigris.

Dupāce Traian au efectuīt trecerea sa preste Tigris, au plecat mai departe încōtra orașului Ktesiphon, reședința de ȃrnă a regilor parthici lângă Tigris și-l ocupā prin capitulațiune. Armata îl salutā de Impēratōr, îl numi „Parthicus“, ȃr senatul îl coplēși cu onoruri și-l provocā, a ținea atātea triumfuri, cāte provinciī au encērit dēnsul; cāci Roma resunase de vești victoriōse, ȃr senatul se afla într'o adevērată perplexitate despre modul, cum sē-l distingā pe Impēratul corespunderiu meritelor lui.

Assiria d venia acuma nna după alta în posesiunea Romanilor. Seleucia pe malul drept al Tigrisului, o republică grecēscă, supusă Parthilor, cari aveau aicea un castel admirabil, dar de cari abia mai asculta, deși era abia trei mile departe de Ktesiphon, cādu cu tot cu acest oraș. Ea numēra 60.000 locuitori și luā sub Parthi, a cārōr reședința devenise mai pe urmā, o constituție democratică, prin care se provocau și se nutreau certele interne intrē ei. Cucerirea acestă dōră nu va fi fost în desavantagiul orașului, ale cārēi ruine, cu deosebire ale castelului, esistā încă și astādi și se numesc de Arabi: El Madeien (al doulia oraș), designānd cu această numire și ruinele orașului Ktesiphon.

Stāpān peste Chaldāa și Assiria, Traian cuceri scurt dup'acea și Susa, reședința regilor Persiei și prinse în unul din aceste orașe fiica regelui fugărit Chosroes. Aicea aflā dēnsul și tronul, făcut din aur massiv, a regilor Parthici, înaintea cārui ingenunchiară în pulbere atāta potentāți.

Assirea devenise acuma, împreună cu Armenia și Mesopotamia, provinciī romane. Afară de alte

zidiri monumentale i-se răscoală împăratului un arc de triumf la Benevent, carele se distingea prin frumuseță și gust, și s'a păstrat până în zilele noastre.

Campania din anul 117 d. Ch. După cucerirea Parthiei cu reședința ei îl apucă pe împăratul dorul, de a se transporta cu armata și cu flota pe fluviu până la mare. Fără multă silință îi succese a deveni în posesiunea unei insule a Tigrisului, numită Mesene, peste carea domnea Athambilus. Acesta rămase fidel împăratului, deși i-se impuse un tribut. În părțile acestea devenise Traian prin vifor și valuri pe Tigrisul cel răpede în pericolul de viață, fusese însă primit de locuitorii orașului Charax Spasinu, supușii lui Athambilus cu multă afabilitate unde petrecu erna dela anul 116 spre 117. Charax Spasinu era situat la împreunarea Eufratului și a Tigrisului, adică lângă Pasitigris, acolo unde se împarte în șapte guri. El au fost zidit de Alexandru cel mare, însă adeseori derimat de esundările fluviului, pânăce acesta s'au prevădut cu dilme, de Spasines, fiul lui Sogdonacus, a unui rege al Arabilor învecinați. De aici ajunse Traian la mare și ar fi erupt la vederea unei năi, care trecea pe aci spre India, în cuvintele: „Ei, decă aș mai fi tiner, m'aș duce și eu la India!“ Având fără îndoelă în imaginea sa pe Alexandru cel mare, eroul său de predilecțiune. Atât din cuvintele lui Dio: „el ajunsese chiar până la ocean“ cât și din împrejurarea, că dânsul au vădut o corabie plutind spre India, se pare nedubitabil, că Traian se afla atunci pe sinul mării persice și dincolo de insula Oaracta (Ormuzd) lângă Simis Paragon, adică lângă coasta sudică dela „Caramania deserta“. El se ocupa acuma în gândurile sale mult cu India, adunând cu diligență informațiuni despre acea țară; Apoi glorifica pe Alexandru de fericite, carele au ajuns așa departe și ar fi mers bucuros încă și mai departe. Spre acest scop edifică o flotă spre a întreprinde o expedițiune navală spre India. Un raport către senat escitase în Roma o surprindere colosală despre grandiositatea cuceririlor eroului venerat, carele au condus armele romane mai departe decât antecesorii săi. Senatul decise, a-i merge împăratului la intrarea lui departe înainte spre al întâmpina în mod solemn, sôrtea însă au voit, ca sfârșitul faptelor și a vieții sale se i-se apropie.

Pecând Traian era ocupat pe ocean cu armarea flotei și tocmai se afla pe o corabie, spre a studia zidurile nautice și derimăturile scolelor trecute, primi vestea, că toate țările se aflau în revolte și rebeliune, unele gonind, erva altele nimicind garnisioanele lăsate acolo. Traian se întorse deci ervași la Babylon. Deorece el venera pe Alexandru întocmai cu același entusiasm, ca acesta pe Achileu, căruia îi serba cu întreaga sa armată pe câmpiile Troei jocuri funebrele, apoi cercetă și Traian casa, în care Alexandru și-au petrecut cea mai de pe urmă zi și îi aduse cu deplină pietate un sacrificiu funebral.

Îndată se espedară legiunile sub Lusius Quietus și Lucius Appius Maximus Norbanus în contra revoltaților. Maximus fu bătut și peri în bătăe; Lusius Quietus își prêmări gloria lui prin fapte distinse, reocupă Nisibis, recuceri, prădă și aprinse Edessa. Seleucia cucerită de legații Erucius, Clarus și Iulius Alexander.

Fiind-că Împăratul se temea, că Parthii ar inclina încă spre revoltă, se resolvă ale da un rege de națiunea lor. Sosind așadară dânsul la Ktesiphon, ordonă a se aduna întreaga armată presentă a Romanilor și a Parthilor pe o câmpie întinsă, se sui pe o tribună răscoală, laudă faptele cele mari sêvârșite până atunci, apoi denumi pre Pathamaspates de rege al Parthilor și-i pusă coróna pe cap. Parthamaspates se pare a fi fost un frate a regelui gonit, Chosroes și-a fi conlucrat ca aliatul lui Traian la gonirea aceluia, ceace se adeveresce și prin asigurarea, că certele pentru tronuri și resbóele între frați, încă înainte venirei lui Traian, au fost distrus familia Arsacizilor.

Pecând Traian trimisese pe campoducii săi pentru pedepsirea națiunilor nordice, el însuș întreprindea o expedițiune fugitivă spre Arabia învecinată, unde poporul Athrenilor încă s'a fost revoltat. Însă sub Arabia acesta nu se pôte înțelege adevărata Arabie cunoscută, ci mai mult un popor nomadic de Arabi între Eufrat și Tigris, carele își trăgea numele dela orașul Atra. Acest teritoriu era un deșert, avea puțină apă, și și acesta era adeseori nesănătósă, apoi materialul de ars și de furagiu lipsea aproape cu desêvârșire. Din aceste cauze, apoi din cauza arșiței mari a sôrelui, căruia i-se serba acolo un cult anumit, nu era cu puțință a opera și a atăca cu o armată mare orașul, deorece i-ar fi lipsit mai toate pentru susținerea ei, din care causă nu i-a succes nici lui Traian, dar nici mai târziu lui Sever, a cuceri locul, deși au fost derimat o parte a zidului. Traian au fost trimis o parte din cavaleria sa în contra Atrrei, acéstă călărime însă au suferit multe perderi și fu respinsă până în tabăra romană. Atunci își depuse Împăratul vóstmintele sale imperătesci ca se nu fie cunoscut de inimiți, se puse în fruntea cavaleriei și întreprinse un atac, dar abea scăpă de atacurile îndreptate asupra lui, cunoscându-l inimiți de pe pèrul seu cărunt și aparința lui venerabilă, țintând necurmat asupra lui, încât au omorit un călăreț lângă dânsul, atacurile se făceau sub furtune și plóe cu pètră; fulgerile loveau în rândurile romane, dróie de musci năpădeau asupra mâncărilor și beuturilor, încât se scârbeau de consumarea lor și în genere li se strica totă voia de acéstă întreprindere. Traian deci abstete dela urmarea mai departe a ei, ordonă retragerea, ear pe calea reîntórcerei fiindu-i sântatea atinsă; decădu scurt dup'acea într'un betesug necurabil.

(Va urma).

Varietăți.

Grindină. Noi cesți din Europa abia putem ave idee despre grindină, sau mai bine ȝis de pētră ce cade în regiunile calde. Astfel Darwin amintesc în scrierile sale despre grindina cē a cădūt în America, când bobii erau mari ca un ou de găină și a omorit o mulțime de cerbi, struți și alte veșnitore de prin acele locuri. La 1787 a cădūt asupra comunei Coma grindină în mărime iș greutate de aprōpe un chilogram. Volta, el singur a rēmas uimit, când a vēdūt acēsta. După afirmările lui Halley, la 1697 a cădūt grindină fie-care bob în greutate de 25—30 deca, ear' Noggunrath scrie despre o furtună când cădea gridina cât pumnul de mare. La 1869 în Cancaș a cădūt pētră cât un ou de porumbiță și care avea forma regulată a unui rhomboedru. Tot așa a cădūt la 21 Iunie 1874 în Lion.

Păstrarea merelor în stare prospētă timp mai în- pelungat, fără de a-și perde aroma se pōte face în mo- dul următoriu: Se ia nāsip fōrte fin și curat, acela se în- ferbētă pe plăci (table) de tinichea sēu și de alt metal, dēr nāsipul se nu fie pré îndesat, după aceea punēndu-se pe un loc uscat și aeris, se lasă sē se recorēscă bine. În acest nāsip se așeacă merele cele mai sātuose și nelovite ori nevētămate, așa ca sē nu ajungă unul de altul. Vasul, în care se așeacă apoi merele, se fie cât se pōte de bun, spre a nu pētrunde aer în el. Se pune apoi un rēnd de mere, nāsip și ēraș mere și umplēndu-se, se închide bine cu un fund.

Hoși prinși. Nōptea din 1/13 l. e. a fost pentru noi în comuna Crivina cu adevērat înfiorătore, căci pela 8½ ore sēra intrară la economul Savu Birăescu cinei hoși — doi au stat la pândă, ér' trei au intrat în casă aflând pe soția lui Biraescu cu 4 prunci culcați — lupta s'a început. Soția cu fica în etate de 17 ani s'au luptat fōrte eroic, deși ambele în mai multe părți ale corpului sânt rān- nite de tăieturi de cuțite — trupul lor era tot sango — bărbatul Savu Biraescu, din întâmplare culcat în podul șu- riū, sārind cu rāpejune a apucat de grumaz pre unul din cei de afară, prin aceea a sucs nevestei și fetei a eși în urma lor, și apucând două topōră au lovit pre unul din hoși în cap ér pe altul l'a rānit. — Cel trānit dar nu mort a spus pe complicită sēi, gendarmaria a treia ȝi a și prins în pădurea Nadragului pe ceialaltī, numai cel rānit nu sē află, pōte că o fi picat și zace în codru. — Unul e din Romānesci, altul din Furdia, și doi din Hāuzesci. —

Birăescu e rēu rānit dar după corectarea medicului pōte că nu e periculos. — Hoșii n'au putut lua nimic. — *Paul Popovici, preot.*

Necrolog. Mare plāns și jale mi-a cauzat mōrtea în veci neuitatei și scumpei mele soții Lida (Persida) care nāsēnd 2 fete gemene, la a 10 ȝi după nascere nemaī potēnd suporta durerile și-a dat sufletul nobil în mânăle creatoriului, Mercuri în 4/16 Octomvire la 3½ ore după amēdi în al 28 an al vieții și după 1½ an de fericitā cāsătorie; lāsāndu-mē în urma sa pe mine întristatul și nemāngăiatul ei soțiu cu 2 fete abea de 10 ȝile și pre adānc întristata și ranita ei mamă, carea nu de mult avu nenorocirea a petrece la mōrmēt pe ceialaltă fică a ei, remānēnd în veci în doliu îmbrăcată. Vineri în 6.18 la

orele 11 antemeridiane s'a sēvēșit actul înmōrmētării funcționând prelāngă on. preot local și on. preoți Georgiu Gaspar din Gattaia, Silviu Coloȝră din Sculea și Ioan Ghilezan din Opațita; apoi dnii învētātori Ioan Popoviciu, Ion Simu, Gregoriu Vatreș și Vasilie Cīnta ca uicā. De- functa a fost petrecută până la grōpă de tōte rudeniile, amicii și cunoscuții pre cari nu pociu ai înșira cu numele și cărora le mulțānesc pentru onorul cel mai de pre urmă. Mulțānesc dlor preoți și dlor învētātori pentru nepregotarea de ași arēta iubirea și stima față de iubita mea soție deși timpul nu era tocmai favorabil și în deo- sebi mulțānesc dlui preot din Sculea Silviu Coloȝră, care prin cuvēntul D-Sale rostit înaintea bisericeii au stors la- crēmī chiar și din inimile cele mai împetrite; spunēnd numai adevērul; prin ce m'a și māngăiat încāt-va și îi voiu fi totdeuna mulțāmitoriū. Mulțānesc dōmnelor preo- tesci și dlui notariu Vadász, mulțāmesc apoi dōmnei no- tarese Baroty pentru punerea cununeii dreptai pre pieptul rece al dulcei și în veci neuitatei mele soții. Birda în 9/21 Octomvire 1889. Georgiu Petroviciu, învētātoriu.

Bibliografie.

În tipografia și librăria diecesană a apărut *Călin- dariul Romānului pe anul 1890* și se pōte procura de a drep- tul dela librăria diecesană.

Călinariul Romānului cuprinde: Cronologia, partea pur calendarografică, geneologia, serviciul postal și te- legrafic, sematismul metropoliei și al diecesei Caransebe- șului, portretul și biografia P. S. S. domnului episcop Nicolae Popea; o mulțime de bucăți literare, poesii. Par- tea economică, anectode, glume, afurisme. Consemnarea tērgurilor din Ungaria, Transilvania și Romānia. Inser- ționi. — Prețul unui exemplariu e 30 cr.

Provocare.

Următorele comune bis, care până acuma n'au sol- vit abonamentul la „*Fōia diecesană*“ atāt pe ani trecuți, cât și pe anul curent sânt pōtite a trimite cât mai curēnd suma restantă însemnată mai jos la administraționca ace- stei foī și anume:

Pe anii 1886, 1887, 1888 și 1889 a 5 fl. = 20 fl. comuna: Buchini, Brebul, Banloc, Brānești, Biniș, Berzasra, Bogaltin, Cireșa, Clopodia, Chevereușul-mare, Cadar, Cup- tōre (pțtratul Mehadia), Cărbunari, Ciuchiciu, Dezești, Dălinești, Drinova, Drașina, Dunleu, Dubosu, Făget, Fără- sestī, Forotic, Folea, Fărdia, German, Globurēu, Greovaș, Jidovinī, Jupanesci, Macoviște, Margine, Maidan, Mehadia, Mircovaș, Māniom, Mutnicul-mare (șcōla), Naidaș, Ohaba- bistra, Olosaș, Povergina, Retișor, Recita-rom., Sgribești, Sichevița, Șopotul-vechiu, Stamora-rom., Surducul-mare, Tapia, Valeapaii, Valșōra, Verciorova, Vlaicoveș, Zolt.

Pe anul 1886 sem. II. 1887, 1888 și 1889 17 fl. 50 cr' comuna: Percosova, Sinersig.

Pe anii 1887, 1888 și 1889 a 5 fl. = 15 fl. comuna: Bujor, Bozovici, Bolvașnița, Boldur, Bichigī, Bise- rica-albă, Ciciova, Crivina, (Făget), Curtea, Cornea, Ciuchiciu (șcōla), Dalei, Dragomiresci, Ghērbovēș, Gornia- Iubcova, Harmadia, Iabuca (pbrbtl Vēșeș), Jersig, Jitini, Iladia, Lăpușnic, Straja, Marga, Macedonia, Oravița-rom., Petrosa, Pervova, Pecenișca, Poganești, Putna, Rusova- veche, Ruginos, Sasca-rom., Sadova-nouă, Sēlbāgel, Sin- tesci, Sērbova, Socolari, Srediștea-mică, Surducul-mic (șcōla), Tolvadia, Topleș, Unip, Valea-mare, Văliug, Voislova, Vraniu, Vrāniuș, Vervești, Zorlențul-mare, Zorlențul-mic.

Pe anul 1887 sem. II. 1888 și 1889 12 fl. 50 cr. comuna: Iertof, Omor, Vărădia.

Pe anii 1888 și 1889 à 5 fl. = 10 fl. comuna: Agadicin, Apadia, Brézova, Berliște, Borloveni-noi, Barbosu (școlă), Boeșa-rom. (școlă), Crivina (pprbtl Lugos), Cebzá, Crécima, Costei (pprbtl Vêrșet), Căpêt, Cerova, Călnic, Căvâran, Ciclova-rom., Cacova, Cornevea, Comoriște, Giulvez, Gertenis, Gaiul-mic, Hodoș, Iaz, Iam, Jupani, Lăpușnicel, Mărul, Moravița, Marcovêt, Mercina (oficiul ppsc), Orșova, Oravița-mont., Petroman, Răcășdia, Răchitova, Românești, Rusca, Rugi, Sacoșul-ung., Soceni, Șdióra Teregova, Temeresci, Têrnova, Ticianiu-mic, Tincova, Uzdin, Valcadeni, Vasiova, Vermeș, Visag, Vucova.

Pe anul 1888 sem. II. 2 fl. 50 cr. comuna: Petrovoselo.

Pe anul 1889 5 fl. comuna: Bătesci, Bănia, Boeșa, rom., Buceșnița, Borlova, Birda, Bazești, Bucovêt, Buziaș, Berini, Bogodinți, Borloveni-vechi, Birna (școlă), Cârpa, Cînta, Cerna, Cubin, Coronini, Ciclova-mont., Calina, Coșava, Dalboșet, Denta, Doelin, Doman, Domașnea, Ezeriș, Feneș, Ferendia, Furlug, Fizeș (școlă), Gavoșdia, Glimboca, Gladna-rom., Grebenat, Hezeriș, Hitiaș, Honoriș, Iamul-mic, Iablanita, Jebel, Ilova, Jupa, Jurjova, Luncavița, Luncani, Logojel, Logoj (oficiul ppsc), Maciova, Mercina, Mehadica, Moceris, Mutnicul-mare, Nicolinți (Panciova), Nicoliti (Biserica-albă), Obreja, Ohabamutnic, Ofcea, Ogradena, Opatita, Petroșnița, Partoș, Pătaș, Petnic, Petrilova, Potoc, Poiana, Prisaca, Prigor, Racovița, Ramna, Remetea-Poganic, Recița-mont., Ruscberg, Rueni-Turnu, Rusova-nouă, Sarazani, Sacoșul-ung., Satunou, Sculea, Seceni, Seleuș, Sêcaș, Șipet, Slatina (Biserica-albă), Silagi, Scăiuș, Șopotul-nou, Șoșdia, Solcița, Silha, Susani, St. Ianăș, Tincova, Togir, Tomești, Uliuc, Valca-boului, Var, Verendin, Voiteg și Zagujeni.

Pe anul 1889 sem. II. 2 fl. 50 cr. comuna: Boeșamont., Fizeș și Herendești

Rugăm cu totdeauna pe *onorata preoțime și onoratele comitete parohiale* ale comunelor restante se binevoească a lua în considerațiune, că spesele tipăririi acestei foi, care are a împlini o lacună adenc simțită în viața noastră bisericască și școlară, sînt considerabile și că acelea trebuie să le solvim odată tipografiei. Deci repetim rugarea pentru deportare restanțelor după putință cât mai curênd.

Administrația fôiei diecesane.

Edict.

Deoarece sentința subscrisului scaun protopresbiteral ca for matrimonial de I instanță adusă în 17 Septembrie 1887 în procesul divorțial al lui Teodor Feier în Comoriste ca actor-contră soției sale Sofia născută Lățicu cu ubicațiune necunoscută nu s'a putut publica incusatei, așa pe baza ordinațiunii consistoriale din 1 Iunie 1889 Nr. 451 B. și în vederea dispozițiunii §-lui 96 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniale incusata Sofia Feier născută Lățicu, de origine din comuna Solcița, se provocă prin acesta a se infățișa în restimp de 45 de zile, socotite dela prima publicare a acestui edict, înaintea subscrisului scaun protopresbiteral

spre a i-se publica sentința adusă în procesul divorțial intentat de bărbatul ei Teodor Feier învătătoriu în Comoriste, căci decă incusata în acest restimp de 45 de zile nu se va infățișa, sentința se va considera de publicată și ei și se va procede mai departe conform prescrierilor regulamentului pentru procedura în causele matrimoniale fără a se mai primi după expirarea termenului pus vre-o eventuală excețiune sêu apelațiune.

Vêrșet, din ședința scaunului protopresbiteral gr. or. român al Vêrșetului ca for matrimonial de I instanță, ținută în 5 Octombrie 1889.

[46] 2—3

Ioan Popovicu m. p.,
protopresbiter ca președinte.

Michail Juica m. p.,
notariu.

Concurs

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Consistoriu diecesan ddto 25. Septembrie 1889. Nr. 592. B. se escrie prin acesta concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare, pentru întregirea postului de capelan timpural pe lângă neputinciosul paroch Nicolae Gonța în parochia de clasa III din comuna *Moceris*, protopresbiteratul Mehadiei, cu salariul anual de a treia ($\frac{1}{3}$) parte din toate venitele și emolumentele preoțesci și adecă:

1. O sesiune parochială de 32⁰⁰⁰ jugere.
2. Salariul anual de 200 fl. v. a. și 24 metri de lemne, în care se cuprinde și birul preoțesc.

4. Venitul funcțiunilor stolare, afară de botezuri și înmormentări, cari sînt cuprinse în salariul de 200 fl.

Ceice doresc a ocupa acest post au a-și subșterne recursele instruate conform statutului organic și regulamentul parochial, la oficiul protopresbiteral gr. or. român al Mehadiei.

Alegerea se va ținea Duminecă în 19. Noembrie 1889. stilul vechiu.

Moceris din ședința comitetului parochial ținută la 5. Octombrie 1889.

[48] 1—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: *Dionisiu Popovicu* m. p. adm. protopresbiteral.

Concurs.

În conformitate cu decusul Venerabilului Consistoriu diecesan din 3 Octombrie 1889 Nr. 865 B. se escrie concurs pentru întregirea definitivă a parochiei vacante de clasa a treia din comuna *Teregova* protopresbiteratul Caransebeșului cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare.

Emolumente:

1. Salariul anual de 175 fl. în care se cuprinde birul parochial și stola dela boteze și înmormentări.

2. Sesiunea parochială de 41 $\frac{1}{2}$ jughere, cu venit de 195 fl.

3. Venitul stolar usuat dela cununii în suma de 45 fl.

Ceice doresc a reflecta la această parochie sînt poțiti a-și trimite recursele lor instruate conform statutului organic §. 13 și regulamentul pentru parochii și adresate comitetului parochial la oficiul protopresbiteral în Caransebeș până la termenul îndigitat. Totodată recurenții sînt avisați a-se presenta în vre-o Duminecă sêu sêrbătore în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Teregova, în 6 Octombrie 1888.

[47] 2—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

